

Vid Stenhagen i Täby

RAÄ-nr Täby 390:1/L2014:1714 & RAÄ-nr Täby 89:1/L2015:9872

Fastigheten Stekpannan 1

Täby socken och kommun, Uppland

Sabina Larsson

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB

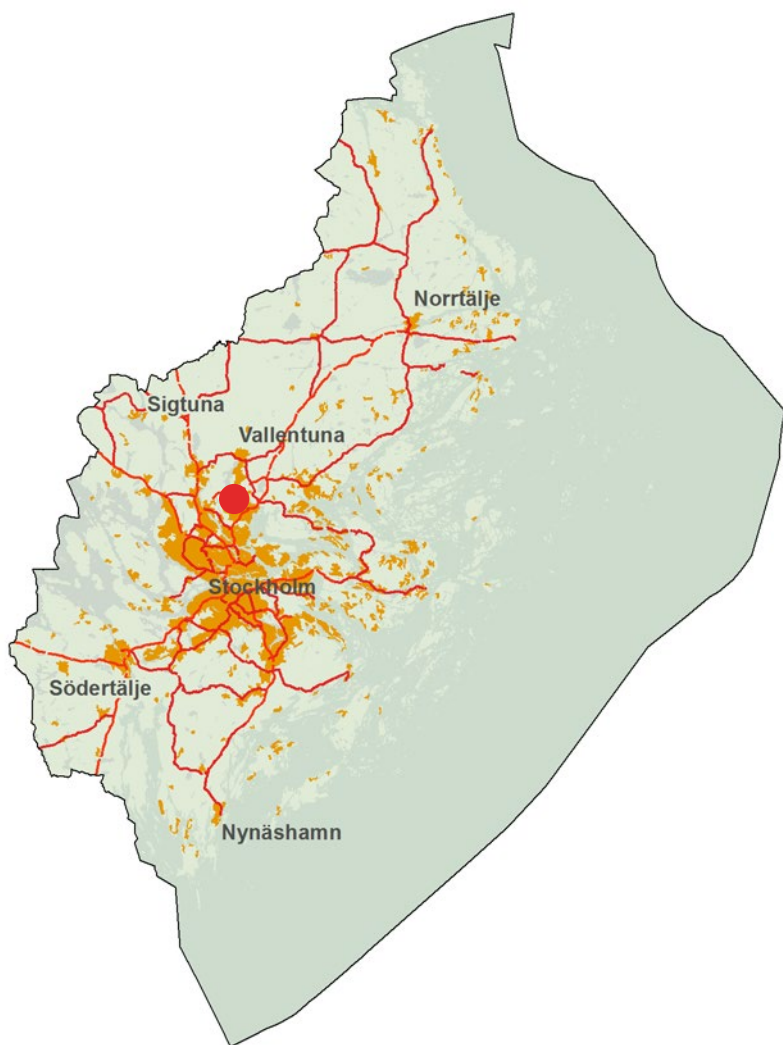
Radiatorvägen 11, 702 27 Örebro

Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se

arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

*Översigtskarta över Stockholms län med platsen för
förundersökningen markerad i rött.*

© 2019 Arkeologgruppen AB
Arkeologgruppen rapport 2019:29

Författare	Sabina Larsson
Kvalitetsgranskning	Tomas Ekman
Grafisk form	Nina Balknäs
Omslagsfoto	Torpet Stenhagen på foto av okänd årgång. Fotot tillhör Täby hembygdsförening.
Foto	Arkeologgruppen AB om inte annat anges i figurtexten.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_180001

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2019:29

ARKEOLOGISK FÖRUNDERÖKNING

Vid Stenhagen i Täby

RAÄ-nr Täby 390:1/L2014:1714 & RAÄ-nr Täby 89:1/L2015:9872

Fastigheten Stekpannan 1

Täby socken och kommun, Uppland

Sabina Larsson

Lst dnr 431-47970-2018

Tekniska och administrativa uppgifter

Län Stockholm
Kommun Täby
Landskap Uppland
Socken Täby
Fastigheter Stekpannan 1

Fornlämningsnummer RAÄ-nr Täby 390:1/L2014:1714
RAÄ-nr Täby 89:1/L2015:9872

Lämningstyp Boplat, gravfält
Datering Bronsålder, järnålder

Typ av undersökning Arkeologisk förundersökning
Länsstyrelsens beslutsdatum 2019-03-25
Länsstyrelsens diarienummer 431-37970-2018
Uppdragsnummer i Kulturmiljöregistret 201900357
Arkeologgruppens projektnummer P19013

Projektledare Tomas Ekman
Fältpersonal Tomas Ekman, Sabina Larsson, Annica Ramström

Undersökningstid 2019-04-23 till 2019-05-06
Exploateringsyta 3 900 m²
Undersökt yta 589 m²
Inmätningsteknik RTK-GPS
Koordinatsystem SWEREF 99 TM
Höjdsystem RH 2000

Arkiv
Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv
Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd
—

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund och kulturmiljö	6
Syfte och målgrupper	10
Metod och genomförande	10
Resultat	12
Tolkning	16
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen	17
Referenser	18
Bilagor	19
<i>Bilaga 1. Schakttabell</i>	19
<i>Bilaga 2. Anläggningstabell</i>	21

Figur 1. Karta över Täby med platsen för förundersökningsområdet markerat med en svart ring. Skala 1:250 000.

Sammanfattning

Under våren 2019 har Arkeologgruppen AB genomfört en arkeologisk förundersökning inom fastigheten Stekpannan 1 i Täby socken och kommun, strax norr om Stockholm. Den aktuella fastigheten innehåller delar av boplatsten L2014:1714/RAÄ-nr Täby 390:1 och angränsar till gravfältet L2015:9872/RAÄ-nr Täby 89:1, med dateringar mellan äldre bronsålder och folkvandringstid. Här har det dessutom stått en torpbebyggelse, Stenhagen, som gett namn till den angränsande gatan. Boplatsten och gravfältet har undersökts genom ett flertal mindre utgrävningar under 1990-talet vilket försvårat en samlad tolkning av fornlämningsbilden. Vid tiden för förundersökningen var torpbebyggelsen riven men undersökningsområdet bar många spår av senare tids bruk. De enda förhistoriska lämningar som påträffades var de stensträngar som inte undersöktes under 1990-talet, varav delar inlemmats i torpets syllar. Stensträngarna karterades och ytorna runtom schaktades av och rensades, inga ytterligare åtgärder genomfördes då det redan fanns ett gott underlag från tidigare undersökningar.

Inledning

Arkeologgruppen AB har, på uppdrag av Länsstyrelsen i Stockholms län, utfört en arkeologisk förundersökning inom fastigheten Stekpannan 1 i Täby kommun norr om Stockholm. Anledning till förundersökningen var planerad nybyggnation av villor inom fastighetens tre tomter. Uppdraget utfördes under våren 2019 och bekostades av L. Looft AB.

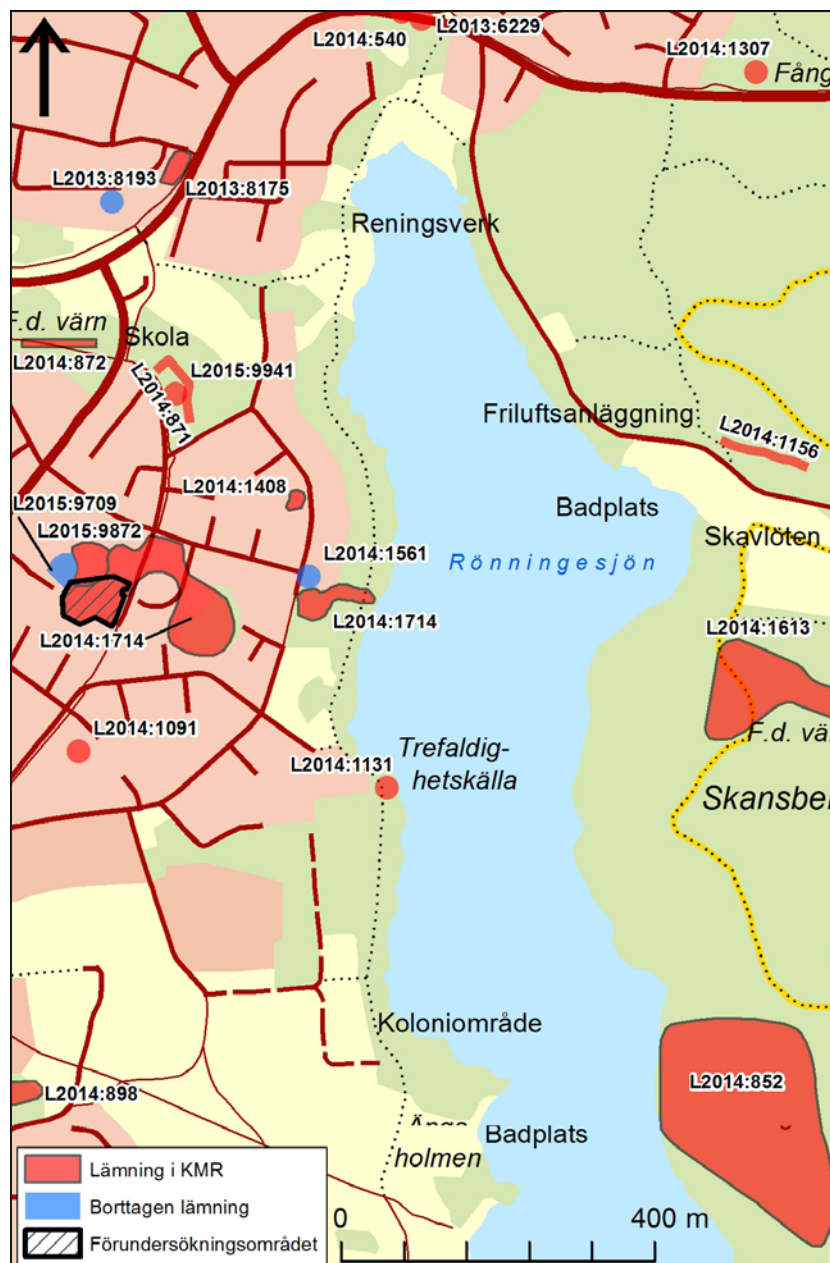
Figur 2. Stenhagen i äldre tider. Foto från Täby hembygdsförening.

Bakgrund och kulturmiljö

Täby kommun har en rik fornlämningsmiljö med lämningar från stenålder och framåt. Det aktuella förundersökningsområdet var beläget väster om Rönningesjön, i bostadsområdet Gribbylund. Här har människor vistats sedan området frilades från vatten för ungefär 3 000 år sedan och blev en del av den dåvarande skärgården.

I Gribbylund finns ett tiotal förhistoriska lämningar registrerade, varav en handfull gravfält och ensamma stensättningar (exempelvis L2014:1408, L2014:898 och L2015:9941). Från historisk tid finns en husgrund (L2014:1091) och invid sjön en trefaldighetskälla (L2014:1131). I norra Gribbylund finns även rester av den norra frontlinjen (exempelvis L2014:871 och L2014:872), i folkmun kallat "Korvlinjen", som byggdes i försvarssyfte i början av 1900-talet (Jarneberg 1997:87).

Det aktuella förundersökningsområdet utgörs idag av tomtmark och är cirka 3 900 kvadratmeter stort. Delar av området var tidigare trädbevuxet, men alla träd hade avverkats innan förundersökningen. I områdets västra del fanns en torpbebyggelse, Stenhagen, bestående av bostadshus och uthus med tillhörande jordkällare. Torpet har även gett namn till Stenhagsgränd som idag korsar den förhistoriska boplatsen. Innan förundersökningen revs det sista av bebyggelsen och därefter fanns endast husgrunder och jordkällare kvar samt en väl tilltagen tillfartsväg som ledde från Stenhagsgränd i riktning mot bostadshuset. Två äldre kabelschakt, synliga som svaga försänkningar, ledde från torpgrunden ut mot tomtgränsen i söder.

Figur 3. Karta över Norra Gribbylund med fornlämningsbild. Förundersökningsområdet är skrafferat. Skala 1:10 000.

Figur 4. Förundersökningsområdet innan start.

I det historiska kartmaterialet över Gribbbylund visar området upp en likartad karaktär under en längre tid. Marken har tillhört gården Gribbys (senare Gribbbylund) ägor sedan åtminstone år 1690 då den äldsta kartan är upprättad (akt A108-9:12:25 26). Förundersökningsområdet består av obebyggd utmark fram till mitten av 1800-talet då torpbebyggelsen dyker upp, även då benämnt som Stenhagen (akt 01-täb-68). Det bör dock påpekas att torpet kan vara äldre än så eftersom det finns mycket få äldre kartor över Gribby. Enligt en uppgift ska dock "dagsverkstorpet Stenhagen" ha tagits upp på 1790-talet (Jarneberg 1997:46). Om detta låg på samma plats som 1900-talets Stenhagen är obekant. Det torp som revs var enligt en byggnadsantikvarisk bedömning inte det ursprungliga på platsen (Andersson 2015:5ff).

Inom fastigheten finns delar av boplatsen L2014:1714 och gravfältet L2015:9872. Boplatsen är Gribbbylunds till ytan största fornlämning och påträffades år 1992 i samband med en arkeologisk utredning. I sökschakten, som grävdes i anslutning till två nyupptäckta stensträngar, påträffades härdar, stolphål, mörkfärgningar och enstaka keramikskärvor. Ytan bedömdes därför som en boplats med oklar avgränsning (Johansson 1993).

Utöver boplatsen påträffades även gravfältet år 1992. Innan kände man bara till en stensättning men utredningen konstaterade fler gravar. I gravfältets västra del (L2015:9709) undersöktes åren 1994-1995 åtta gravar. De bestod av tre röseliknande anläggningar, tre runda stensättningar och två bengropar. Alla var brandgravar och bland fynden märktes en armring i brons och en ihoprullad bronstråd. Fynd och ¹⁴C-analyser placerade gravarna i äldre bronsålder till äldre järnålder (Hamilton 2000:20ff). I den östra delen av gravfältet, omedelbart norr om undersökningsområdet, återstår åtminstone sex runda stensättningar, alla 3-5 meter i diameter.

Figur 5. Vy över gravfältet L2015:9872 från väster.

En försvårande omständighet är att 1990-talets arkeologiska insatser har varit många och små samt genomförts successivt i takt med att området bebyggts. Det har med andra ord varit svårt att skapa en enhetlig bild av området under de enskilda undersökningarna. Resultaten kom till slut att sammanfattas i en rapport av John Hamilton år 2000 där bland annat gravfältet och den aktuella delen av boplatsen ingår, refererat till som område E. Hamilton antar att de människor som begravts på gravfältet har bott på boplatsen intill. Flera bostadshus från olika tidsperioder har hittats, bland annat ett treskeppigt långhus daterat till äldre romersk järnålder. Den enda tidsperiod som saknar känd bebyggelse är förromersk järnålder, i övrigt finns en kontinuitet från äldre bronsålder till folkvandringstid.

Hamilton föreslår att bebyggelsen under förromersk järnålder kan vara belägen i de utforskade delarna av område E, alltså den idag aktuella förundersökningsytan. Hamilton lanserar även tanken att eventuella boplatslämningar från yngre järnålder kan finnas under torpbebyggelsen (2000:37ff).

Genom området löper ett långt system av stensträngar. De påträffades under 1990-talet men finns inte registrerade i Fornsök. De har sträckt sig över hela boplatssytan, från gravfältet i väster och ner mot Rönningesjön i öster. En av dem är idag väl synlig i skogspartiet norr om förundersökningsområdet. Under 1990-talet undersöktes ungefär hälften av stensträngarna innan de togs bort för att ge plats för villaområdet. Då fanns torpbebyggelsen fortfarande kvar och man noterade att stensträngarna tycktes ha inlemmats i syllan i åtminstone ett av husen. I anslutning till stensträngarna påträffades även flera gropar, härdar och ett mindre stolphål. ¹⁴C-analyserna från ett urval av härdarna daterade dem till mellan äldre bronsålder och äldre järnålder (Hamilton 2000:24ff).

Syfte och målgrupper

Förundersökningens syfte är att förse Länsstyrelsen med beslutsunderlag inför prövning om tillstånd till ingrepp i fornlämning. Förundersökningen ska fastställa och dokumentera fornlämningens karaktär, datering, utbredning och komplexitet samt tillvarata fornfynd.

Rapportens målgrupper är främst Länsstyrelsen och L. Looft AB. Resultatet ska också kunna användas av undersökare inför upprättandet av en undersökningsplan för en arkeologisk undersökning samt inom företagarens planering för fortsatt exploatering inom fastigheten.

Metod och genomförande

Förundersökningen inleddes med en genomgång av arkivmaterialet rörande den aktuella fastigheten och den kringliggande miljön, detta främst för att kunna sammanställa en enhetlig bild av de tidigare undersökningarna samt för att bättre kunna prioritera sökschaktens placering inom förundersökningsområdet.

Fältarbetet genomfördes därefter i form av sökschaktsgrävning med maskin. Området närmast söder om gravfältet prioriterades för att klargöra om gravfältet sträckte sig utanför det registrerade området. Även ytorna kring stensträngarna prioriterades då tidigare undersökningar påträffat härdar och andra anläggningar i anslutning till dem. I övrigt placerades schakten så jämnt över förundersökningsytan som möjligt. Terrängen och resterna av torpbebyggelsen med tillhörande uthus och jordkällare samt flera äldre nedgrävda kablar kom i viss mån att påverka placeringen av sökschakten.

Schakten grävdes skiktvis, med 1,4 meter bred skopa, ned till anläggningsnivå eller steril nivå. Påträffade anläggningar rensades fram för hand, mättes in, fotograferades och beskrevs. Alla schakt och anläggningar fotograferades, dokumenterades och mättes in med RTK-GPS. Inmätningen gjordes i SWE-REF 99 TM och all data har bearbetats i Intrasis 3 och ArcGIS 10.2.2. Totalt grävdes 41 sökschakt över förundersökningsområdet, vilket motsvarar en undersökt yta på 589 kvadratmeter.

Figur 6. Bara grunden finns kvar av torpet. Foto från väster.

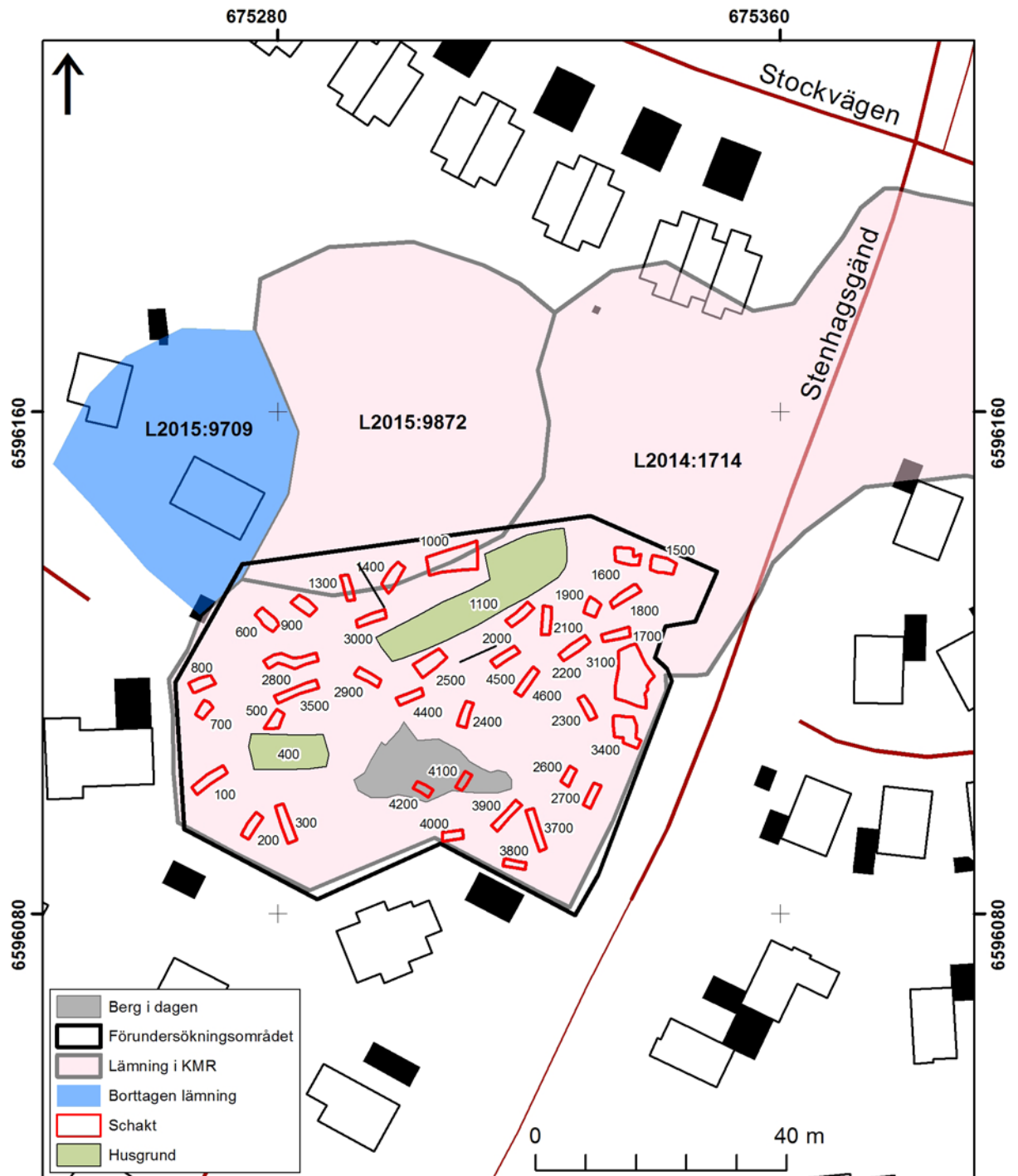
Resultat

Förundersökningen fokuserade inledningsvis på de norra delarna av området, intill gravfältet, för att klargöra om fler gravar fanns dolda under markytan. Därefter undersöktes den resterande ytan successivt. I schakt 3100 framkom en samling med tegel och sten (A3116) som initialt bedömdes som ett möjligt spisröse. Anläggningen var svårtolkad då det inte fanns några övriga tecken på att den tillhört en byggnad. Efter att ha konsulterat med Länsstyrelsen togs beslutet att undersöka lämningen helt varvid det kunde konstateras att anläggningen helt saknade uppbyggnad och konstruktionsdetaljer och därmed inte utgjorde ett spisröse. Teglet i sig saknade även spår av sekundärbränning som annars uppstår vid stark upphettning. Det rör sig därför förmodligen av dumpat tegel från en tidigare fas av torpbebyggelsen.

I den östra delen av förundersökningsområdet framkom en odlingsyta (A117) (se figur 10). Den täcktes delvis av en tillfällig arbetsväg av grus som anlagts inför den kommande exploateringen men det framgick att ytan var röjd på större sten. Odlingsytan har en klar avgränsning, i norr i form av två röjningsrösen, A1144 och A2505, i öster av Stenhagsgränd och i söder av ett dike (A1194) och ett röjningsröse (A1209). Diket var väl synligt i terrängen, om än igenvuxet och flackt, och längs diket fanns ytterligare bortröjd sten. Att ytan rensats på sten bekräftades också vid schaktningen. Matjorden uppvisade en liknande struktur som i övriga schakt, men med något mörkare färg och märkbart fattigare på sten.

Figur 7. Odlingsytan A1171 från norr. I förgrunden ses stensträngen A3231.

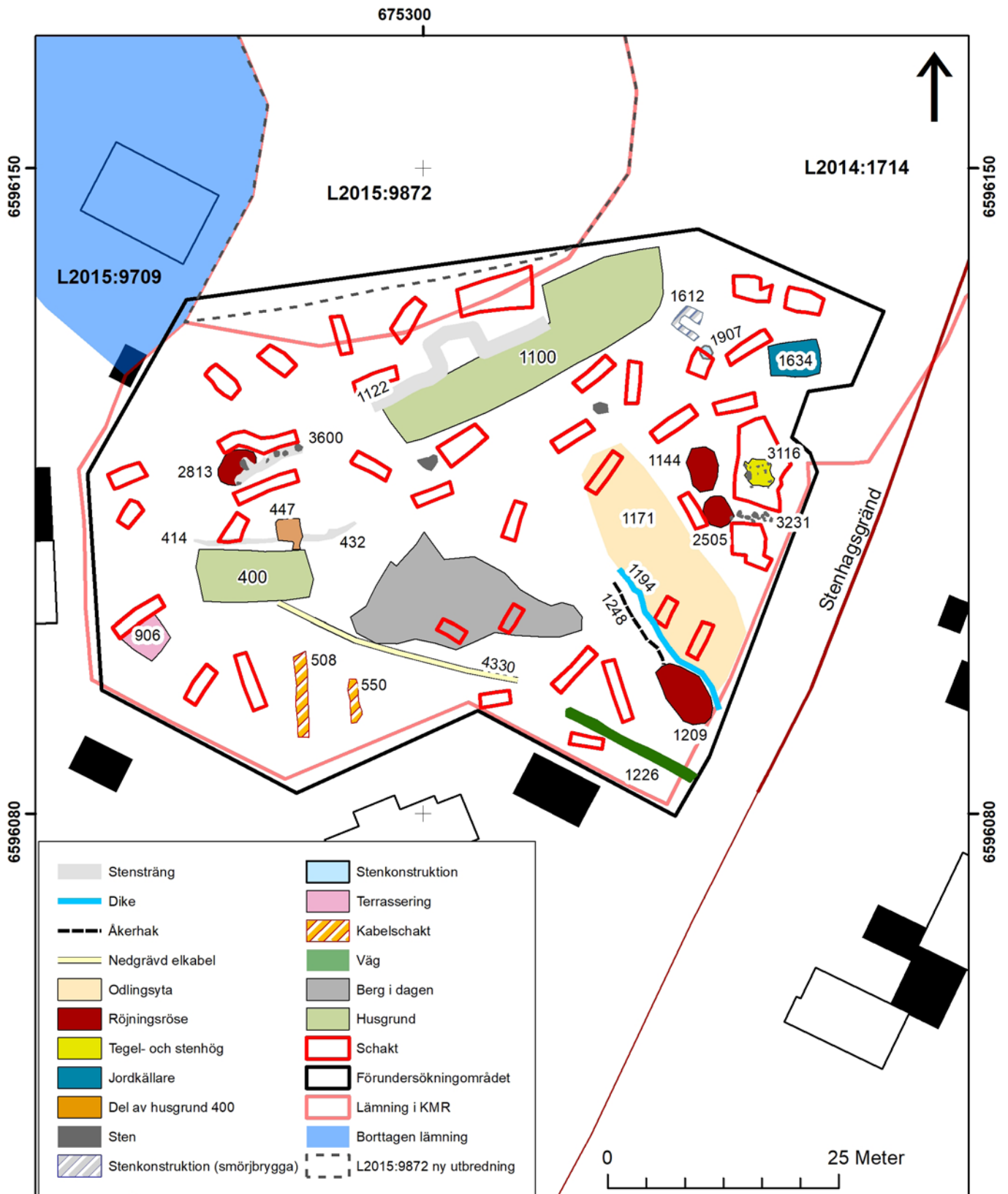
Figur 8. Schaktplan i skala 1:1 000.

Figur 9. Stensträngen A 3600 sedd från sydöst.

Söder om tegelansamlingen A3116 återfanns en rad med stenar. De var synliga före avtorvning och antogs på ett tidigt stadium kunna utgöra en möjlig syll till en byggnad tillsammans med det förmodade spisröset. Efter framrensning avfärdades dock den teorin och stenraden tolkades istället som en äldre stensträng (A3231).

Även högre upp i terrängen, mot gravfältet, påträffades en stensträng (A3600) som rensades fram. Här undersöktes de intilliggande ytorna på båda sidorna om stensträngen men inga anläggningar framkom. Däremot noterades redan innan schaktningen att stensträngen har utnyttjats för att skapa en mindre terrass i backen. Den överlgrades även av ett röjningsröse (A2813) i väster. Vid schaktningen i terrassen visade det sig vara märkbart mycket sten i matjorden, men inget av antikvariskt intresse påträffades. Ytan bakom stensträngen verkar ha fungerat som en naturlig plats för undanröjd sten, vilket med tiden skapat en terrassliknande yta i backen. Vid framrensningen av stensträngen påträffades en mängd recenta fynd i matjorden mellan stenarna, såsom glas, spik, tegelkross, porslin och en surströmmingsburk.

Figur 10. Anläggningsplan i skala 1:600.

Tolkning

Förundersökningsområdet har starkt påverkats av moderna aktiviteter, främst i samband med torpbebyggelsen. Området har genomgått flera kraftiga förändringar, vilket tydligt syns på äldre fotografier av torpet (se omslag och figur 2). De odlingsrelaterade lämningarna som framkom i områdets östra del bedöms tillhöra torpet och är alltså inte äldre än dess etablering.

De enda spåren av äldre aktivitet är stensträngarna. Redan vid 1990-talets undersökningar, då torpbebyggelsen fortfarande fanns kvar, noterades att stensträngarna tycktes ha återanvänts och delvis modifierats för att nyttjas som syllstensgrund till bebyggelsen. Vid den aktuella förundersökningen var dessa stenrader tydligt exponerade och verkade vid första anblick inte alls vara förhistoriska. Däremot faller båda stenraderna väl in i stensträngarnas riktning, särskilt den som ingår i uthusens grund. Den passar väl in med A3600 men också med ytterligare en stensträng belägen strax nordöst om förundersökningsområdet, inom boplatsen L2014:1714.

Den södra stenraden (A414 och A432), strax norr om bostadshuset, kan teoretiskt sett ha suttit ihop med den stensträngsrest som framkom i öster ner mot vägen. Om så är fallet är det möjligt att delar av stensträngen rensats bort i samband med uppodlingen av tomtmarken. Stenmaterialet kan också ha återanvänts som byggnadsmaterial.

Det är idag svårt att säga hur stor del av stensträngarna som försvunnit i samband med torpbebyggelsen och hur mycket som avlägsnats vid andra markarbeten. Av den arkeologiska rapporten (Hamilton 2000, figur 16) uppges att ungefär hälften av de karterade stensträngarna inom hela boplatsytan (L2014:1714) undersöktes och togs bort. Dock togs inga stensträngar bort inom det nu aktuella förundersökningsområdet. De rester som återstod inom undersökningsområdet var endast fragment av ett mycket större system. De var dessutom till stor del modifierade för att återanvändas inom sentida bebyggelse. Resultaten från 1990-talets undersökning (Hamilton ff:26-27) av stensträngarna kan anses vara representativt även för lämningarna inom den nu aktuella förundersökningsytan. De kvarvarande stensträngarna kommer även att registreras som separata objekt i Kulturmiljöregistret.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

Förundersökningens syfte var att fastställa och dokumentera de aktuella fornlämningarnas karaktär, datering, utbredning och komplexitet samt att förse Länsstyrelsen med underlag inför prövning om tillstånd till ingrepp i fornlämningen. Förundersökningen har visat att inga arkeologiska lämningar utöver två mindre rester av stensträngar finns bevarade inom det aktuella området. Då bättre bevarade delar av systemet undersökts vid tidigare undersökningar ansågs inga ytterligare insatser vara nödvändiga. Enligt undersökningsplanen skulle upp till 900 kvadratmeter förundersökas. Stora ytor gick dock bort (husgrunder, berg och kabelschakt) varför endast knappt 600 kvadratmeter avtäcktes i sökschakt och ytor. Dessa ansågs dock ge fullgod information om området.

Referenser

Tryckta källor

- Hamilton, John. 2000. *Bronsålder och äldre järnålder vid torpet Stenhagen*. Uppland, Täby socken, Gribbylund 6:4, 6:9, 7:10, 7:11, 7:12 och 7:14, RAÄ 89, RAÄ 377 och RAÄ 390. Arkeologiska förundersökningar och undersökningar. Stockholm: Riksantikvarieämbetet rapport 2000:44.
- Jarneberg, Eric. 1997. *Gribbylund och Löttinge*. Täby hembygdsförenings skrift nr 27.
- Johansson, Åke. 1993. *Norra Gribbylund*, område Gd 13–14, Täby socken och kommun, Uppland. Arkeologisk utredning. Stockholm: Riksantikvarieämbetet rapport 1993:8.

Otryckt källa

- Andersson, Annika. 2015. *Stekpannan 1, Täby kommun*. Antikvarisk förundersökning med konsekvensanalys inför ansökan om rivning och flyttning av byggnader. Bjerking AB uppdrag nr 15u28889.

Kartor och arkivmaterial

RIKETS ALLMÄNNA KARTARKIV
AKT J243-75-1. GENERALSTABSKARTAN. 1873

LANTMÄTERIMYNDIGHETERNAS ARKIV
Akt 01-täb-68. Arealavmätning. 1849

LANTMÄTERISTYRELSENS ARKIV
Akt A108-9:a12:25 26. Gribby nr 1–3. Geometrisk avmätning. 1690

Webbmaterial

- Fornsök
<https://app.raa.se/open/fornsok/> (2019-05-31)
- SGU Strandlinjekartor
http://apps.sgu.se/kartgenerator/maporder_sv.html (2019-05-31)

Fotografier

Fotografier publicerade med tillstånd från Hembygdsföreningen i Täby
FOTO: ERIC JARNEBERG/TÄBY HEMBYGDSFÖRENING

Bilagor

Bilaga 1. Schakttabell

S-nr	Storlek (m)	Beskrivning
100	6,5x1,4 0,6 djupt	Matjord under torv. I botten gul/beige sand.
200	4x1,4 0,35 djupt	Matjord under torv. I botten sand och sten.
300	6x1,4 0,35 djupt	Matjord under torv. I botten sand och sten.
400	11x5 0,5–0,7 djupt	Schakt med numera riven husgrund. I schaktet ligger rivningsmassor från den tidigare byggnaden, ex frigolit, plaströr, tidningar, tegel och betong. I södra schaktväggen finns flera äldre elkablar synliga, ex A4330, som ligger nedgrävda över undersökningsområdet. I botten sand.
500	3x1,4 0,4 djupt	Matjord under torv. I botten sand, grund och sten.
600	4x1,4 0,35 djupt	Matjord under torv. Rikligt med sten. I botten sand.
700	3x1,4 0,35 djupt	Matjord under torv. I botten sand.
800	4x1,4 0,4 djupt	Matjord under torv. Rikligt med sten. I botten sand.
900	4x1,4 0,3 djupt	Matjord under torv. Rikligt med sten. I botten sand.
1000	9x5 0,2–0,3 djupt	Matjord under torv. Rikligt med sten. I botten sand, grus och sten.
1100	30x9	Schakt med numera riven husgrund. I schaktet ligger rivningsmassor från den tidigare byggnaden, ex trä, sten, tegel, frigolit. I västra delen av schaktet finns ett större markfast block, i östra delen finns fortfarande en yta belagd med kalksten. I botten sand.
1300	4x1,4 0,3 djupt	Matjord under torv. I botten sand och sten.
1400	4x1,4 0,3 djupt	Matjord under torv. Rikligt med sten både ytligt och i matjorden. Handfull av recenta fynd, ex flaskglas.
1500	4x1,4 0,2 djupt	Matjord över steril sand. Rikligt med sten.
1600	4x1,4 0,2 djupt	Matjord över steril sand. Rikligt med sten.
1700	4,5x1,4 0,3 djupt	Matjord under torv. Rikligt med sten. I botten sand.
1800	5x1,4 0,3 djupt	Matjord under torv. Rikligt med sten. I mitten av schaktet framkommer större markfast sten, 0,6x0,7 meter. I botten sand.
1900	3x2 0,4 djupt	Matjord under torv. I botten sand.
2000	4,5x1,4 0,4 djupt	Matjord under torv. Ytan delvis belagd med kalksten. Rikligt med sten i matjorden. I botten sand.

S-nr	Storlek (m)	Beskrivning
2100	5x1,4 0,3 djupt	Matjord under torv. Inslag av tegel i matjorden, rikligt med sten. I botten sand.
2200	5x1,4 0,3 djupt	Matjord under torv. Enstaka inslag av tegel i matjorden. Rikligt med sten. I botten sand.
2300	4x1,4 0,4 djupt	Matjord under torv. Rikligt med sten. I botten sand.
2400	4x1,4 0,2 djupt	Matjord under torv. Rikligt med sten. I botten sand.
2500	4,5x1,4 0,3–0,4 djupt	Matjord under torv. Större sten, 0,9x0,9 meter, i schaktets västra kant. I botten sand.
2600	3x1,4 0,4 djupt	Matjord under torv. Något annorlunda karaktär, lite fetare och färre stenar. Förmodligen röjd. I botten sand.
2700	4x1,4 0,3–0,4 djupt	Matjord under torv. Något annorlunda karaktär, lite fetare och färre stenar. Förmodligen röjd. I botten sand.
2800	7x1,4 0,4 djupt	Oregelbunden form, schaktet följer stensträngen A3600. Matjord under torv. Rikligt med sten. I botten sand.
2900	4x1,4 0,3 djupt	Matjord under torv. Rikligt med sten. I botten sand och sten.
3000	5x1,4 0,4 djupt	Matjord under torv. Rikligt med sten. I botten sand och sten.
3100	7x5 0,2 djupt	Oregelbunden form. Matjord under torv. Större stubbe i öster. Centralt i schaktet framkommer A3116. Bottennivå ej nådd.
3400	5x3 0,2–0,3 djupt	Matjord under torv, något mörkare och fetare än i tidigare schakt. Enstaka inslag av tegel. I botten sand.
3500	7x1,4 0,2 djupt	Matjord under torv. Rikligt med sten. Fåtal recenta fynd (tegel, fragment av takpannor, glas) i matjorden. I västra delen av schaktet framkommer större sten, 0,7x0,4 meter. I botten sand.
3700	7x1,4 0,4 djupt	Matjord under torv. Rikligt med sten. I botten sand.
3800	4x1,4 0,2 djupt	Matjord under torv. Rikligt med sten. I botten sand.
3900	6x1,4 0,3 djupt	Matjord under torv. Rikligt med sten. Enstaka inslag av tegel. I botten sand.
4000	3x1,4 0,3 djupt	Matjord under torv. Rikligt med sten. I botten sand.
4100	3x1,4 0,1–0,2 djupt	Matjord under torv. Rikligt med sten, inslag av tegel. I schaktets nordöstra del framkommer berghäll 0,05 meter under torven, i sydvästra delen framkommer steril sand.
4200	3x14 0,1–0,3 djupt	Matjord under torv. Rikligt med sten, inslag av tegel samt enstaka skifferstenar. I botten berghäll.
4400	4x1,4 0,1–0,2 djupt	Matjord under torv i schaktets västra del, i öster matjordunder bärlager av grus och sten. Mycket tunt matjordslager, 0,1 meter. I botten sand.
4500	5x1,4 0,4 djupt	0,1 meter bärlager, därefter ett 0,3 meter matjordslager. I botten sand.
4600	5x1,4 0,3 djupt	0,1 meter bärlager, därefter ett 0,2 meter tjockt matjordslager. Enstaka inslag av tegel i matjorden. I botten sand.

Bilaga 2. Anläggningstabell

Anl-nr	Typ	Beskrivning
A414	Stensträng/ terrasskant	Löper längs med schakt 400 i öst-västlig riktning. 9 meter lång. Består av natursten, 0,3–0,4 meter stora.
A432	Stensträng/ terrasskant	Fortsättning på A414.
A447	Bebyggelse	Utbyggnad av huset i schakt 400.
A508	Kabelschakt	Modern nedgrävning för elkabel. Synlig som en svag svacka i terrängen. Nord-sydlig riktning.
A550	Kabelschakt	Modern nedgrävning för elkabel. Se A508.
A906	Terrassering	Modernstensatt terrassering. Möter tomtgränsen i väster.
A1122	Stensträng/ terrasskant	26 meter lång. Omformad och anpassad efter bebyggelsen i modern tid.
A1144	Röjningsröse	3x2 meter, 0,1–0,4 meter högt. I norra delen är endast botten bevarad, materialet är utdraget och spritt över ytan.
A1171	Odlingsyta	Delvis täckt av provisoriskt utlagd grusväg. Avgränsas i väst mot ett dike (A1194), samt enstensatt terrasskant(A1248) och ett röjningsröse (1209). Avgränsningen för odlingsytan är något oklar i norr.
A1194	Dike	18 meter långt. Igenväxt, flackt.
A1209	Röjningsröse	7x4 meter, ca 0,3 meter högt. Delvis övertorvat och snårbevuxet. Stora mossbevuxna stenar (0,3x0,3 meter) synliga i ytan.
A1226	Väg	Uppfart mot torpet från vägen.
A1248	Åkerhak	10 meter långt. Uppkastad sten från odlingsytan.
A1612:	Smörjbrygga	Konstruktion i kallmurad natursten. Inslag av tegel och skiffer. Recent. Enligt uppgift använd som smörjbrygga.
A1634	Jordkällare	Källarkonstruktion i armerad betong. 5x3 meter, ca 1,3 meter djup. Fylld av rivningsmassor, ex betong, sten, tegel.
A1907	Stenkonstruktion	Rund konstruktion i kallmurad natursten. 0,4x0,3 meter stor. Funktion okänd.
A2505	Röjningsröse	Delvis övertorvat. Mossbevuxna naturstenar, 0,3–0,5 meter i diameter.
A2813	Röjningsröse	Diffus avgränsning, majoriteten övertorvad. Ca 3x3 meter, 0,2 meter hög. Överlagrar stensträngen A3600.
A3116	Tegel- och stenhög	3x3 meter, 0,1–0,2 meter hög. Stor mängd tegelstenar och tegelfragment synliga efter avtorvning. Ett tiotal större naturstenar, 0,3–0,5 meter i diameter, synliga bland teglet. Vid framrensning tolkades anläggningen som ett möjligt spismursröse men vid närmare undersökning hittades inga belägg för någon konstruktion.
A3600	Stensträng	8 meter lång, öst-västlig riktning. Består delvis av mossbevuxna stenar, 0,6–1,3 meter i diameter, delvis av mindre sten (0,2–0,3 meter i diameter) som framkommer efter rensning. Avgränsas i öster av större sten (0,8x0,8 meter), därefter är ytan helt tom på sten. I väster överlagras stensträngen av röjningsröset A2813. Enstaka moderna fynd i matjorden mellan stenarna: tegelkross, glas, porslin, järnskrot, plast samt en surströmmingsburk. Invid den östligaste stenen påträffades djurben, dock recenta.

Arkeologgruppen AB

RAPPORT 2019:29

